

Pracovněprávní novinky

Seč, 15. 11. 2022

Pardubický
kraj

BOROVEC
LEGAL

Návrhy novelizace zákoníku práce

Otcovská + Otcovská dovolená

novelizace většího počtu předpisů z oblasti soc. zabezpečení + zákoníku práce

- sněmovní tisk č. 291 – dne 10. 11. 2022 doručeno prezidentovi k podpisu
 - **navrhovaná účinnost:** prvního dne kalendářního měsíce následujícího po vyhlášení
 - nárok na otcovskou (dávku) nově i v případě porodu mrtvého dítěte či úmrtí dítěte do 6 týdnů od narození
 - **zakotvení institutu otcovské dovolené v ZP**
 - povinnost zam-tele poskytnout otcovskou dovolenou
 - ochranná doba – zákaz výpovědi / okamžitého zrušení
- + elektronizace podání (tiskopisů) v rámci soc. zabezpečení

Prarodičovská dovolená?

návrh zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

- **stav:** v připomínkovém řízení
- **navrhovaná účinnost:** 1. 7. 2023
- nárok na rodičovský příspěvek i pro prarodiče
- **zakoření institutu „prarodičovské dovolené“**
 - po dobu čerpání rodičovského příspěvku, nejdéle do 3 let věku dítěte
 - ochranná doba pro rozvázání PP na úrovni rodičovské dovolené
 - povinnost zam-tele ji poskytnout

Navrhovaná (větší) novela zákoníku práce

stav: konec připomínkového řízení – 11. 10. 2022

souvislost s povinností implementovat:

- směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1152 ze dne 20. června 2019 o **transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách v Evropské unii**
- směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o **rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob** a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU

Nejzásadnější navrhované změny v ZP I.

1)

rozšíření informační povinnosti zam-tele o obsahu pracovněprávního vztahu

- poskytovaný odborný rozvoj
- postup při rozvazování PP
- přestávky v práci + doba odpočinku

specifická informační povinnost při vyslání zam-ce do ciziny

2)

(nejen elektronické) podepisování a **doručování**

- usnadnění elektronického doručování prostřednictvím datových schránek a sítě elektronických komunikací
- fikce doručení u datových zpráv přes síť el. komunikací

BOROVEC
LEGAL

Nejzásadnější navrhované změny v ZP II.

3)

DPP / DPČ

- rozvrhování pracovní doby
- povinnost zam-tele odůvodňovat výpověď
- vyrovnávací období u DPČ
- dovolená

4)

Home Office

- rozvrhování pracovní doby
- paušalizace nákladů
- povinnost zam-tele odůvodnit, když nevyhoví žádosti o HO u specifické skupiny zam-ců

BOROVEC
LEGAL

Další pracovněprávní legislativa

Cestovní náhrady – veřejná sféra

vyhláška MPSV č. 237/2022 Sb., účinnost: od 20. 8. 2022

změny:

a) stravné:

- **120 Kč až 142 Kč** z předchozích 99 Kč až 118, trvá-li prac. cesta 5 až 12 hodin,
- **181 Kč až 219 Kč** z předchozích 151 Kč až 182 Kč, trvá-li prac. cesta déle než 12 hodin, nejdéle však 18 hodin,
- **284 Kč až 340 Kč** z předchozích 237 Kč až 283 Kč, trvá-li prac. cesta déle než 18 hodin

b) pohonné hmoty:

- navýšení normované hodnoty za 1 litr benzínu automobilového 98 okt., a to z 40,50 Kč na **51,40 Kč**

Životní a existenční minimum

nařízení vlády č. 204/2022 Sb.

- zvýšení existenčního minima z 2.740 Kč na **2.980 Kč**
- zvýšení životního minima na jednotlivce z 4.250 Kč na **4.620 Kč – vliv na výpočet tzv. nezabavitelné částky**
- účinnost: od **1. 7. 2022**

Zvýšení normativních nákladů na bydlení – I.

nařízení vlády č. 289/2022 Sb.

- **zvýšení** částek uvedených v § 26a zákona o státní soc. podpoře (navýšení normativních nákladů na bydlení POUZE pro rok 2022) – tj. „zvýšení navýšení“
- POZOR: pro výpočet základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, nebo pro stanovení částky, nad kterou se srazí zbytek čisté mzdy vypočtené podle § 279 odst. 1 věty první občanského soudního řádu bez omezení, se z částky stanovené v tomto nařízení vlády použije **pouze polovina**
- účinnost: od **1. 10. 2022**

Zvýšení normativních nákladů na bydlení – II.

nařízení vlády č. 289/2022 Sb.

- u nájemní a podnájemní smlouvy následovně:

Počet osob v rodině	Zvýšení o:	½ ze zvýšení:	Celkové navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení v Kč
jedna	4500	2250	5620
dvě	4500	2250	5630
tři	2500	1250	4107
čtyři a více	2500	1250	4474

Nezabavitelná částka – I.

základní mechanismus výpočtu - nařízení vlády č. 595/2006 Sb.

- částka normativních nákladů na bydlení pro 1 osobu se stanoví pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel
- normativní náklady na bydlení počítány jako **součet příslušných hodnot z § 26 (6.815 Kč) a § 26a (1.120 Kč) zákona o stát. soc. podpoře**

Nezabavitelná částka – II.

výpočet nezabavitelné částky od 1. 10. 2022:

- $\frac{3}{4}$ součtu (i) životního minima (4.620) a (ii) normativních nákladů na bydlení (10.185)
= **11.103,75 Kč**

+ $\frac{1}{3}$ za nezabavitelné částky na každou osobu, které je povinen poskytovat výživné → výsledkem je celková nezabavitelná částka, zaokrouhlovaná na celé Kč nahoru

- **POZOR!** normativní náklady na bydlení se počítají jako součet:
 - (i) hodnoty z § 26 zákona o stát soc. podpoře (6.815 Kč) +
 - (ii) hodnoty uvedené v § 26a zákona o stát soc. podpoře (1.120 Kč) +
 - (iii) $\frac{1}{2}$ hodnoty uvedené v NV č. 289/2022 Sb. (2.250 Kč)

Nezabavitelná částka v roce 2023?

návrh zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů

- **stav:** dne 11. 11. 2022 vypořádány připomínky
- § 26a zákona o stát. soc. podp. by měl platit i **pro rok 2023, ale částky by se měly snížit**
- NAOPAK dojde k přepracování systematiky § 26 („standardní“ náklady na bydlení)
 - 3 kategorie obcí namísto 5: (i) Praha + Brno, (ii) obce s alespoň 70 tis. obyv. a (iii) obce do 69.999 obyvatel
 - 3 kategorie počtu osob namísto 4: (i) 1-2 osoby, (ii) 3 osoby a (iii) 4+ osob
- zvýšení částek v § 26

Nezabavitelná částka v roce 2023?

návrh nařízení vlády o zvýšení částek životního minima a existenčního minima

- stav: v připomínkovém řízení
- valorizace částek, návrh na zvýšení životního minima z 4.620 Kč **na 4.860 Kč**

Změna rozhodného příjmu pro účast na nemocenském pojištění

sdělení MPSV č. 320/2022 Sb., kterým se vyhlašuje zvýšení částky rozhodné pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění

zaměstnanci

- v PP – 4000 Kč
 - na DPČ – 4.000 Kč (navýšení o 500 Kč)
 - DPP – 10.000 Kč (zatím beze změny)
-
- účinnost: od **1. 1. 2023**

Zvýšení redukčních hranic u nemocenské dávky

sdělení MPSV č. 319/2022 Sb., kterým se vyhlašuje pro účely nemocenského pojištění výše redukčních hranic pro úpravu denního vyměřovacího základu platných v roce 2023

- 1. redukční hranice z 1.298 Kč na 1.345 Kč**
- 2. redukční hranice z 1.946 Kč na 2.017 Kč**
- 3. redukční hranice z 3.892 Kč na 4.033 Kč**

Podpora zkrácených úvazků – I.

zákon č. 216/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

účinnost: od **1. 2. 2023**

sleva za kal. měsíc ve výši 5 % z úměru vyměř. základů

rozsah úvazku:

- 8 – 30 hodin týdně (nikoliv pro osoby mladší 21 let)
- v případě více úvazků se doba sčítá, sleva náleží pouze za 1 zkrácený úvazek

**BOROVEC
LEGAL**

Podpora zkrácených úvazků – II.

Ize uplatnit za téhož zam-ce pouze u 1 zam-tele (zam-ec je povinen doložit skutečnosti nezbytné pro možnost uplatnit nárok na tuto podporu)

pro koho:

- osoba starší 55 let;
- osoba pečující o osobu mladší 10 let či osobu blízkou ve II., III. nebo IV. stupni závislosti;
- osoba připravující se na budoucí povolání studiem;
- osoba, která v předchozích 12 měsících podstoupila rekvalifikaci;
- osoba se zdrav. postižením, nebo
- osoba mladší 21 let

Podpora zkrácených úvazků – III.

pro koho NE:

- úhrn vyměř. základů zam-ce za výkon práce u téhož zam-tele za kal. měsíc **vyšší než 1,5násobek prům. mzdy**;
- úhrn vyměř. základů zam-ce za výkon práce u téhož zam-tele připadající **na 1 hodinu** z úhrnu odpracovaných hodin v kal. měsíci je **vyšší než 1,15 % průměrné mzdy**;
- odpracovaná doba včetně dob, které se považují za výkon práce, **překročí** u téhož zam-tele v kalend. měsíci **138 hodin**;
- zam-nec se zdrav. postižením je v PP k zam-teli, který je uznaným za **zam-tele na chráněném trhu práce**, pokud by slevu na pojistném uplatňoval tento zam-tel;
- na zam-ce uplatňován **příspěvek v době částečné práce** dle ZoZ

Novela vyhlášky o pracovnělékařských službách

návrh novely vyhlášky č. 79/2013 Sb., o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče

- stav: **po připomínkovém řízení** (termín připomínek do **21. 10. 2022**, nyní vypořádávány)
- navrhovaná účinnost: **1. 1. 2023**
- vstupní a periodické prohlídky **jen u prací v rizikových kategoriích a při výskytu rizik ohrožení zdraví**
- **dohled** na pracovištích zaměstnavatele
 - min. **jedenkrát za 3 roky u rizikových prací**
 - u ostatních prací pokud tak zaměstnavatel stanoví nebo pokud si jej vyžádá poskytovatel PLS

Novelizace nařízení vlády o odškodňování bolesti a ZSU způsobené PÚ nebo NzP

návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 276/2015 Sb.

- **stav: v připomínkovém řízení**
- **navýšení hodnoty 1 bodu z 250 Kč na 370 Kč**
- doplnění příloh 2 a 4 nařízení vlády č. 276/2015 Sb. (počty bodů pro ohodnocení bolesti a ztížení společenského uplatnění pro jednotlivá poškození zdraví způsobená nemocí z povolání) v návaznosti na připravovanou novou položku – chronické onemocnění bederní páteře způsobené dlouhodobým přetěžováním těžkou fyzickou prací
- **navrhovaná účinnost: 1. 1. 2023**

Legislativa ve školství

Návrh novelizace nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě

stav: v připomínkovém řízení

- založení práva akademických pracovníků státních VŠ na platový tarif shodně jako pedagogičtí pracovníci + v rozšíření počtu platových tříd v příslušné stupnici *„vzhledem k vyšší složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací vykonávaných akademickými pracovníky VŠ“*
- součástí návrhu NENÍ navyšování hodnot platů v rámci dosavadních 14 tříd

Ředitelské volno při pandemii covid-19 – I.

zákon č. 26/2022 Sb.

- po dobu trvání stavu pandemické pohotovosti bude moci ředitel školy vyhlásit **(i) mimořádné ředitelské volno** nebo **(ii) mimořádné vzdělávání distančním způsobem** v celkovém rozsahu až **10 dnů** – lze i pro jednotlivá pracoviště zvlášť (pro každé pak platí limit 10 dnů)
- **povinnost informovat o vyhlášení:** (i) zletilé žáky / studenty, (ii) zákonné zástupce nezletilých dětí a žáků a (iii) zřizovatele

Ředitelské volno při pandemii covid-19 – II.

- **podmínka pro vyhlášení ředitel. volna:**
 - z důvodu izolace, karantény nebo onemocnění covid-19 **pedagogických pracovníků** nelze dočasně zajistit prezenční vzdělávání ve škole nebo vzdělávání distančním způsobem podle § 184a školského zákona
- **podmínka pro vyhlášení mimoř. vzdělávání distančním způsobem:**
 - (i) pokud z důvodu izolace, karantény nebo onemocnění covid-19 není možná **osobní přítomnost pedagogických pracovníků** ve škole v takové míře, že důsledkem toho není možné zabezpečit prezenční vzdělávání ve škole v souladu se školským zákonem a současně (ii) se ředitel školy **dohodne** v potřebném rozsahu **s pedagogickými pracovníky**, že budou činnost vykonávat **z jiného místa**

„Lex Ukrajina školství II.“ – I.

zákon č. 199/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění zákona č. 175/2022 Sb.

- **účinnost** zákona č. 67/2022 Sb. **prodloužena** (zatím?) **do 31. 8. 2023**
- cizincům stanovena **povinnost zahájit povinnou školní docházku / předškol. vzdělávání nejpozději do 90 dnů** ode dne, kdy jim byla poskytnuta dočasná ochrana
- zařazování cizinců přednostně do tříd / oddělení nesložených výlučně z cizinců

„Lex Ukrajina školství II.“ – II.

- **vyřazení ze školy:** neúčastní-li se cizinec povinného vyučování / předškolního vzdělávání nepřetržitě po dobu **nejméně 15** vyučovacích dnů + **nedoloží důvody** nepřítomnosti + ani po **následné písemné výzvě ředitele školy** zaslané na poslední známou adresu zákonného zástupce cizince ve lhůtě **15 dnů** ode dne odeslání výzvy nesdělí, že bude i nadále navštěvovat danou školu
- shromažďování údajů o cizincích (včetně čísla vízového štítku) a na výzvu předávání informací MŠMT
- ověřování znalosti ČJ v rozsahu nezbytném pro výkon dané práce ověří u pedagog. pracovníka ředitel **rozhovorem**

Novelizace nařízení vlády č. 75/2005 Sb.

nařízení vlády č. 125/2022 Sb.

- zpřesnění pravidel pro **snížení počtu hodin přímé pedagogické činnosti zástupců ředitele**
- **stanovení konta snížení pedagogické činnosti pro veškeré zástupce ředitele** – na řediteli je rozhodnutí, v jakém rozsahu se bude u toho-kterého zástupce ředitele snižovat počet hodin
- rozsah hodin zástupce ředitele nesmí být nižší než rozsah ředitele dle přílohy k nařízení vlády č. 75/2005 Sb.

Soudní praxe

Odpovědnost vedoucích zaměstnanců za škodu vzniklou v důsledku „vadné“ organizační změny

- bývalá ředitelka ČOI rozvázala pracovní poměry se zam-ci, se kterými nechtěla po ustavení do funkce spolupracovat
- zam-ci se domohli určení neplatnosti výpovědí z PP u soudu → povinnost zam-tele uhradit jim ušlou mzdu
- povinností úhrady ušlé mzdy vznikla zam-teli škoda
- zaměstnavatel se domáhal po bývalé ředitelce náhrady škody ve vztahu ke každé jednotlivé výpovědi z PP zvlášť

Odpovědnost vedoucích zaměstnanců za škodu vzniklou v důsledku „vadné“ organizační změny

vývoj rozhodovací praxe:

1. civilní soudy vyhodnotily, že škoda byla způsobena nedbalostním jednáním bývalé ředitelky (tj. limitace 4,5násobku PMV), přičemž **škodnou událostí byla každá jednotlivá výpověď**
1. ÚS **vytkl nedůslednost odůvodnění rozhodnutí civilních soudů**, kdy podle něj z odůvodnění soudů naopak bylo možné dovodit, že podmínky vzniku škody vztahovaly spíše k rozhodnutí o org. změně než k výpovědím jako takovým (nález ze dne 22. 2. 2022, sp. zn. II.ÚS 2600/20, a ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. III.ÚS 2729/21)
1. NS rozhodl v duchu nálezů ÚS a vyhodnotil, že **škodnou událostí bylo již rozhodnutí o org. změně a 4,5násobek měl být vztažen ke škodě vzniklé souhrnně ze všech výpovědí** (rozsudek ze dne 27. 7. 2022, sp. zn. 21 Cdo 435/2022)

Dodatečný zánik nadbytečnosti zam-ce?

sp. zn. 21 Cdo 2441/2020

- při **posuzování platnosti** výpovědi z důvodu nadbytečnosti mohou být zohledněny **jen okolnosti známé (a existující) ke dni dání výpovědi**
- pokud dojde u zam-tele **v době od dání výpovědi do uplynutí výpovědní doby ke změně okolností** v tom smyslu, že by předpoklady pro dání výpovědi nebyly naplněny (v důsledku skončení PP dalších zam-ců se snížil celkový počet zam-ců pod potřebný počet), **nemá toto na platnost již učiněného rozvazovacího jednání vliv**

Postihování zam-ce za domáhání se svých práv – I.

sp. zn. 21 Cdo 338/2020 (podaná ústavní stížnost odmítnuta)

- zam-ec (učitel AJ) v minulosti 3x úspěšný ve sporech o neplatnost výpovědí z PP
- zam-tel v mezidobí (před druhou výpovědí) rovněž obdržel změnu rozvrhu hodin, a to tak, že neměl nadále vyučovat AJ (na místo učitelky AJ přijata nová zam-kyně), ale pouze odborné předměty (z oblasti strojírenství, TV apod.), pro něž neměl dostatečnou kvalifikaci – vyhodnoceno ze strany soudů jako postihování zam-ce za domáhání se svých práv
- ihned po ústním vyhlášení rozhodnutí o určení neplatnosti 3. výpovědi započaly strany jednání o dalším výkonu práce zam-ce

BOROVEC
LEGAL

Postihování zam-ce za domáhání se svých práv – II.

- zam-ec navrhl, že bude vyučovat AJ v rozsahu 0,5 úvazku a zbytek mohly tvořit ostatní předměty, podmínkou byla též výuka AJ maturitního ročníku
- zam-tel nevyhověl pouze podmínce výuky AJ maturitního ročníku, tuto skutečnost písemně odůvodnil a vyzval zam-ce k nástupu do práce
- zam-ec vyučoval pouze AJ a ostatní předměty odmítl vyučovat (neomluvená absence v celkové výši 152 hodin) → zam-tel PP rozvázal okamžitým zrušením PP
- soud 1. stupně určil okamžité zrušení za platné
- odvolací soud vyhodnotil, že potřeba nesourodé skladby výuky byl dán skutečností, že zam-tel přijal na místo zam-ce náhradu + zam-tel neakceptoval předložený návrh zam-ce → ok. zruš. neplatné

Postihování zam-ce za domáhání se svých práv – III.

sp. zn. 21 Cdo 338/2020 – NS potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně

- k posouzení, zda zam-tel chtěl postihnout či znevýhodnit zam-ce proto, že se zákonným způsobem domáhal svých práv, zpravidla **nebude postačovat zjištění, že zam-tel se již vůči tomuto konkrétnímu zam-ci takového jednání dopustil, že se zam-ec v minulosti úspěšně opakovaně nezákonnému jednání zam-tele bránil**
- *„je třeba přihlédnout ke všem skutečnostem, které konkrétnímu posuzovanému jednání předcházely, zejména tedy k vzájemné komunikaci, k tomu, že jde často o stav, kdy je situace z obou stran vyhrocená (...) lze i usoudit, že vzniklá situace může zaměstnance „lákat“ k různým provokacím, popř. k jejímu zneužití ve svůj prospěch“*

Děkuji Vám za pozornost.

BOROVEC LEGAL advokátní kancelář s.r.o.

JUDr. David Borovec

tel.: +420 777 315 664

e-mail: borovec@boroveclegal.cz

Karlovo náměstí 288/17

Nové Město, 120 00 Praha 2

|BOROVEC
|LEGAL